

latot. A rendelkezés szerint minden népiskolai tanulót, tankötelezettségének ideje alatt az 1-ső, 5-ik és utolsó évben orvosilag meg kell vizsgálni. Az orvosi vizsgálat kiterjed az általános testi állapotra, a tuberkulózisra való hajlamra, a fogak állapotára, a hallási-, látási- és beszédhibákra. A vizsgálatok eredményét a tanuló egyéni lapján fel kell jegyezni. A tuberkulózis elleni küzdelem egyébként már az óvodában kezdődik, melyeket az iskol orvos szintén ellenőrizni köteles. Minden választásra kerülő tanítót, minden egyént, aki óvodában, nevelőintézetben, vagy gyermekek üdülőhelyén alkalmazást óhajt, előzőleg orvosi vizsgálatnak vetik alá.

13. **Osztálylétszámok Franciaországban és Alsó-Ausztriában.** A francia közoktatásügyi miniszter rendelete szerint a francia középiskolákban az osztályok létszáma maximálisan 35 lehet. A rendelet szerint ez a szám irányul szolgáljon és bár kívánatos, hogy az igazgatók törekedjenek ezt a számot betartani, de azért a 35-ön fölül jelentkező tanulókat ne utasítsák el.

Alsó-Ausztriában van egy olyan elemi iskolai osztály, ahol a tanulók száma nem éri el a 10-et, 45 olyan osztály, ahol a tanulók száma nem több 20-nál, 317 osztályban nem több 30-nál, 826 osztályban nem több 40-nél, 1029 osztályban nem több 50-nél, 736 osztályban nem több 60-nál, 425 olyan osztály van, ahol a tanulók száma 60-nál több. A Hauptschulében van 18 osztály, ahol 20-nál, 122 osztály 30-nál, 306 osztály 40-nél, 296 osztály 50-nél, 121 osztály 60-nál kevesebb és 8 osztály, ahol 60-nál több a tanulók száma. Így Alsó-Ausztriában az elemi iskolai osztályok 66%-ában, a Hauptschule osztályainak 85%-ában legfeljebb 50 a tanulók létszáma.

Szenes Adolf.

LAPSZEMLE.

Nevelésügyi Szemle f. évi februári számának vezető cikkében *Bartók György dr.: A filozófiai rendszerek tanítása a középiskolákban* címen értekezett. — Tanulmányának lényege az, hogy a középiskolai bölcséleti oktatás eredményes tanítása csak a filozófiai rendszer megismertetése és egyes filozófiai rendszerek bemutatásával lehetséges. — A lélektan és logika elemei tehát úgy tanítandók a középiskolában, hogy a tanítás kapcsán a filozófiának rendszerező és rendszert alkotó munkája is érvényre juthasson. — A filozófiát a középiskolában csak olyan tanárok taníthatják, kik maguk is filozófiai személyiségek. A filozófia tanítása a tanítványokkal való teljes együttműködést kíván. Tanár és tanuló e tárgy tanításának keretében is együtt törekuszenek a szép és értékes problémák megoldására. — A folyóirat második cikkében *dr. Várkonyi Hildebrand: Foerster pedagógiai rendszerének alakulása* című nagyobb tanulmányát folytatja. — Ez alkalommal a nagy morálpedagógusnak a keresztény erkölcsiségre vonatkozó elveit fejti ki. *Váradi József: A nemzeti kisebbségek és oktatásügyük* címen közölt tanulmányt, melyben rövid áttekintésben kisebbségi népoktatásunk multját és jelenlegi helyzetét ismerteti. *Hübner József: Az iskolán kívüli népművelés* c. cikkében meg-

állapítja, hogy az iskolánkívüli népművelés mibenlétét, célját, feladatait, eszközeit, és rendszerét még a műveltebb társadalmi rétegekhez tartozó egyének közül is csak kevesen látják tisztán. — Tévedés volna azt hinni, hogy a népművelés nagy feladatai csak a falvak földműves, tanulatlan lakosságát érintik. A népművelés helyett azért jobb volna az iskolánkívüli nemzetnevelés kifejezést használni, mely azt jelenti, hogy a korszerű haladás, a korszerű élet, a korszerű feladatok elvégzésének szempontjából szükség volna a nemzet minden társadalmi rétegére hatástkifejtő, az iskolai nemzetnevelést kiegészítő s azt betetőző, iskolánkívüli nemzetnevelésre, mely végső fokon azt célozza, hogy a nemzet minél több tagját vezessük rá az önművelés útjára. A továbbiakban megállapítja, hogy ez a nemzetnevelés általában három főfeladatot foglal magában: az értelem nevelést, a lélekművelést, a szociális nevelést és gondozást. — Az iskolánkívüli népművelést illetőleg még sok a tennivaló. A fejlődés további útját a népművelési külön törvény megalkotása biztosítaná. — Igen figyelemreméltó tanulmányt írt *Dr. Dengl János: A gazdasági szaktanárképzés-ről*, melyben az 1934. évi X. tc.-kel megszervezett Gazdasági Szaktanárképző-Intézet szervezetét s a gazdasági (mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi) szaktanárok képzéséről és képesítéséről szóló új rendeleteket ismerteti. Cikkében részletesen szól a felsőkereskedelmi iskolai szaktanárok 5 éves képzési rendszeréről, majd ismerteti annak a pedagógiai vizsgálatnak szervezetét és jelentőségét, melyet az új rendelkezések értelmében a gazdasági szakintézetekben és az ipari szakiskolákban működő gazdasz és mérnök tanároknak is meg kell szerezniök. — *Kis Károly: Külföldi magyar népiskolák c.* cikkében a Julián Iskola Egyesület irányítása alatt idegen területeken működő magyar iskolákról ad összefoglaló rövid áttekintést. A folyóirat további részét az Irodalom, Lapszemle és Vegyes rovatok alkotják. — Innen kiemeljük *Dr. Kisparti Jánosnak: Középiszkolai kérdések, Nádor Jenő dr. és Kemény Gábor dr.: Tessedik Sámuel élete és munkája c.* művekről írt ismertetéseket *dr. Firtás Oszkár*, illetőleg *vitéz szili Török Imre* tollából. — A Vegyes rovatban: *Dr. Téglás Jenő Béla: A szegedi tankerület második továbbképző tanfolyamának rövid ismertetését adja.*

A folyóirat márciusi száma *Nagy Miklósnak: A gyakorló középiskola tökéletesítése c.* tanulmánya kelthet különösebb érdeklődést. A cikkíró teljesen világosan látja azokat a feladatokat, melyeket egy modern gyakorló iskola működésétől várhatunk. A jó iskola lelke a jó tanár. Megfelelő jobb tanári gárda csak ráneveléssel biztosítható. A középiszkolai tanárok kiképzésének négy tényezője van: az egyetem, a tanárképző intézet, a gyakorló jelöltek kiképzése és a már működő tanárok továbbképzése. Nem kétséges, hogy a négy tényező közül a gyakorló középiskolára is fontos feladatok megoldása vár, A tanárjelöltek mai gyakorlati kiképzését az 1924. évi XXVII. tc. 6. §-a értelmében kiadott miniszteri rendelet szabályozza. Azonban a vonatkozó Szabályzat pontos végrehajtás mellett sem kapják meg a jelöltek azokat a szükséges útravalókat, melyekre nekik tanári pályájukon feltétlen szükségük van. Kár, hogy hazánkban csak két szervesen kiépített gyakorló középiskola van. A debreceni gyakorló középiskola csak most létesült, a szegedi középiszkolai tanárjelöltek gyakorlati kiképzésének nincs rendes munkahelye. A cikkíró egyet-

lenegy, nagy mintagimnázium szervezését látná helyesnek, a külső elhelyezés nagyszerű feltételeivel, s a belső tanulmányi berendezkedés modern adottságaival. — Rendkívül fontosnak tartaná, hogy a gyakorló középiskola mellett internátusok és day schoolok is működjenek. A jelöltek intenzív elméleti, pedagógiai és didaktikai kiképzése mellett az internátusi életben nagy szerepet juttatna a sportnak és a diákkaszinók nevelő hatásának. A jelöltek a hospitálások, próbatanítások mellett nyerjenek alapos kiképzést a kísérleti lélektanból és a gyermeklélektanból, vezettessenek be a tudományos pedagógiai és didaktikai munkálkodásokba. Az ifj. egyesületek helyes vezetését a jelöltek már a gyakorló középiskolában tanulják meg. Igen fontosnak tartja a cikkíró, hogy a gyakorló iskola részére a megfelelő külső keretek is biztosíttassanak. Az épület 3—4 hold parkosított udvarban nyerjen elhelyezést s legyen az ellátva tágas játszóterekkel, sportpályával, korcsolyapályával és tennisz groundokkal, uszodás fürdővel, botanikus kerttel, stb. Az intézet a szükséges munkahelyek mellett legyen felszerelve műhelyekkel, olvasótermekkel, társalgóval, ifj. egyesületi helyiségekkel, előadótermekkel, mozi-berendezésekkel, tanári kaszinóval. A gyakorló középiskola tanári személyzetének kiválasztásánál csak egy elv érvényesülhet, az, hogy a gyakorló iskolának csak olyan tanárai lehetnek, kikben a szakképzettség és a pedagógiai készség helyes harmóniában olvadnak össze. — Nagy Miklós érintett tanulmánya több olyan gondolatot vetett fel, melyek a középiskolai tanárok gyakorlati kiképzését illetőleg igen figyelemreméltóak. — *Evva Gabriella: Nőnevelésünk válsága* címen értekezik. Cikkében megállapítja, hogy mindaddig, míg a közállapotok annyira nem javulnak, hogy a nőnevelés inkább a családi élet feladataihoz, mint az önfenntartás követelményeihez alkalmazkodhassék, a családi élet és ezzel együtt a nemzet alapja is ingatag marad. *Dr. Várkonyi Hildebrand: Foerster pedagógiai rendszerének alakulása* c. nagyobb tanulmányát folytatja. Ez alkalommal Foersternek az erkölcsi nevelésről vallott elvei mellett, a nagy pedagógus didaktikai felfogását s így többek között a munkaiskoláról vallott nézeteit ismerteti. — *Wenk Endre: Az alsó- és középfokú iskolák az új Németországban* c. nagyobb tanulmányában a Harmadik Birodalom iskolarendszeréről, pedagógiai és nevelési elveiről értekezik. — *Pál Lajos: Tanítási vázlatok a népiskolában* címen a népiskolai vázlatkészítés főbb elveit közli s mutatja be néhány konkrét problémán át. — *Géher Lajos: A továbbképző népiskolák*, *Dr. Aldobolyi Nagy Miklós: Kereskedőtanoncaink oktatásának mai szervezeteit és ez iskolák további fejlődésének lehetőségeit ismertetik.* A folyóirat Irodalom rovatából kiemeljük: *Kornis Gyula: Egyetem és politika*, *Dr. Kispárti János: Polgári iskolai kérdések* c. művekről írt ismertetéseket *Tettamanti Béla dr.* és *Implom József* tollából.

Kratofil Dezső.

Magyar Pedagógia ez évi 1—2. száma. *Bognár Cecília* tanulmánya áll első helyen: „Tanártípusok“. Először keresi azokat a jellemvonásokat, amelyek más foglalkozású egyénektől megkülönböztetik a tanárt, s rámutat az okokra, amelyeknek eredője a tanári jellem. Tanári pályára indít vagy a tudomány-